

P7_TA-PROV(2014)0108

Tiesības uz izglītību Piedņestras reģionā

Eiropas Parlamenta 2014. gada 6. februāra rezolūcija par Piedņestru (2014/2552(RSP))

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Eiropas Savienības un Moldovas Republikas Partnerības un sadarbības nolīgumu, kas stājās spēkā 1998. gada 1. jūlijā,
 - ņemot vērā ES un Moldovas Republikas septītās Sadarbības padomes 2005. gada 22. februāra sanāsmē pieņemto rīcības plānu attiecībā uz Moldovas Republiku,
 - ņemot vērā asociācijas nolīgumu, ko ES un Moldova parafēja 2013. gada 29. novembrī Austrumu partnerības augstākā līmeņa sanāsmē Viļņā,
 - ņemot vērā Eiropas Cilvēktiesību tiesas Lielās palātas 2012. gada 19. oktobra spriedumu lietā *Catan* un 27 citi pret Moldovu un Krieviju (Nr. 43370/04),
 - ņemot vērā Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas paziņojumus tās 1999. gada augstākā līmeņa sanāsmē Stambulā un 2002. gada Ministru padomes sanāsmē Porto,
 - ņemot vērā iepriekšējās rezolūcijas par stāvokli Moldovas Republikā, jo īpaši 2011. gada 15. septembra rezolūciju par asociācijas nolīgumu¹ un rezolūcijas par stāvokli Piedņestras reģionā,
 - ņemot vērā 2013. gada 12. septembra rezolūciju par Krievijas izdarīto spiedienu uz Austrumu partnerības valstīm (saistībā ar gaidāmo Austrumu partnerības augstākā līmeņa sanāsmi Viļņā)² un 2013. gada 12. decembra rezolūciju par Viļņas augstākā līmeņa sanāsmes rezultātiem un Austrumu partnerības nākotni, īpaši attiecībā uz Ukrainu³,
 - ņemot vērā Moldovas Republikas konstitucionālās tiesas 2013. gada 5. decembra spriedumu, ka valsts oficiālā valoda ir rumāņu un to, ka Piedņestras pašpasludinātās iestādes turpina ierobežot izglītību rumāņu valodā,
 - ņemot vērā ES un Moldovas Parlamentārās sadarbības komitejas sanāsmju ieteikumus, jo īpaši attiecībā uz tiesībām uz izglītību Piedņestras reģionā,
 - ņemot vērā Reglamenta 122. panta 5. punktu un 110. panta 4. punktu,
- A. tā kā pēc 1992. gada kara Moldovas Republikas Piedņestras reģionā izveidojās separātisks, nelikumīgs un autoritārs režīms; tā kā turpina pastāvēt šī neatrisinātā konflikta situācija un vērojami plaši izplatīti cilvēktiesību pārkāpumi, tostarp izglītības jomā un attiecībā uz skolu darbību;

¹ OV C 51 E, 22.2.2013., 108. lpp.

² Pieņemtie teksti, P7_TA(2013)0383.

³ Pieņemtie teksti, P7_TA(2013)0595.

- B. tā kā jebkāda politiska iejaukšanās izglītības procesā ir nepieņemama, tā kā Piedņestras jautājuma noregulēšanā iesaistītajām personām vajadzētu nodrošināt brīvu un nediskriminējošu piekļuvi izglītībai reģionā, regulāru izglītības iestāžu darbību un par augstāko prioritāti uzskatīt skolēnu un darbinieku drošību;
- C. tā kā Gagauzijas vietējās iestādes 2014. gada 2. februārī rīkoja reģionālu referendumu par valsts ārpolitikas virzību; tā kā centrālās pārvaldes iestādes un kompetentās tiesu iestādes šo referendumu atzina par nelikumīgu;
- D. tā kā sarunas par Piedņestras jautājumu norit kopš 1992. gada pēc tā sauktā 5+2 formāta, tomēr nav izdevies rast ilgtspējīgu risinājumu, ar kuru pilnībā tiktu ievērota Moldovas Republikas teritoriālā integritāte un suverenitāte, neraugoties uz iepriekš minētajiem atkārtotajiem starptautiskajiem lēmumiem; tā kā Krievijas karaspēks joprojām ir izvietots šajā teritorijā;
- E. tā kā 5+2 sarunas atkal atsākās 2011. gadā, un darba grupa izglītības jautājumos kopš tā laika ir tikusies;
- F. tā kā saspīlējums ir palielinājies, jo sarunas pastāvīgi apdraud Piedņestras pašpasludinātās iestādes; tā kā panākta pagaidu vienošanās par jaunu 5+2 sarunu kārtu 2014. gada 27.–28. februārī, un tā ir jauna iespēja izkļūt no strupceļa un panākt būtisku progresu;
- G. tā kā saskaņā ar EDSO 2012. gada novembra ziņojumu ir astoņas skolas, kurās izmanto latīņu rakstību un kuras varētu turpināt mācības ar Izglītības ministrijas palīdzību, turklāt sešas no tām ir Piedņestras kontrolētā teritorijā un divas pārceltas uz blakus esošu Moldovas kontrolētu teritoriju kreisajā krastā, kā rezultātā skolēniem rodas nopietnas ikdienas transporta problēmas; tā kā ziņojumā uzsvērts, ka situācija šajās skolās vēl arvien ir sarežģīta, neatrisinātas problēmas attiecas uz nomas līgumiem un telpu izmantošanas nosacījumiem, brīvu pārvietošanos, preču pārvadāšanu, veselības, drošības un sanitārajām pārbaudēm, skolēnu skaita samazināšanos, spiedienu vai iebiedēšanu pret vecākiem un skolotājiem, juridisko statusu, kā arī īpašo stāvokli ar īpašumu Ribņicā un skolās, kas agrāk atradās Grigorjopolē un Dubasari;
- H. tā kā Piedņestras pašpasludinātās iestādes 2013. gada decembrī atsāka agresīvu kampaņu pret astoņām rumāņu valodas skolām, kurā tiek izmantots gan administratīvs spiediens, gan Piedņestras pašpasludināto iestāžu paziņojumi, ka tiks slēgtas skolas, kas atsakās atzīt separātistu režīma varu;
- I. tā kā daudzi skolotāji no *Lucian Blaga* vārdā nosauktās vidusskolas Tiraspolē tika pakļauti nelikumīgai pratināšanai separātistu milicijā un spiedienam maksāt nodokļus nevis Moldovas valstij, bet Piedņestras pašpasludinātajām iestādēm; tā kā pašpasludinātās iestādes 2014. gada janvārī vairākas nedēļas nelikumīgi bloķēja skolas bankas kontus; tā kā 2014. gada 5. februārī tika aizturēti *Lucia Blaga* vidusskolas direktors, grāmatvedis un šoferis, kad tie veda vidusskolas darbinieku algas;
- J. tā kā izglītības darba grupas sanāksmē Kišiņevā 2014. gada 27. janvārī neizdevās sekmīgi atrisināt jautājumus par rumāņu valodas skolām; tā kā panākta pagaidu vienošanās veikt kopīgas pārbaudes vizītes šajās skolās;
- K. tā kā EDSO misija Moldovā pārraudzīja rumāņu valodas skolu darbību kopš 2004. gada krīzes, kad Piedņestras pašpasludinātās iestādes veica pasākumus pret astoņām skolām

reģionā, kas ir Moldovas centrālo iestāžu pārraudzībā un ievēro Moldovas mācību programmu; tā kā EDSO ir starpnieks starp Moldovas centrālajām un Piedņestras izglītības iestādēm, cenšoties rast risinājumus pastāvošajām problēmām un novērst jaunas krīzes; tā kā Piedņestras pašpasludinātās iestādes ir ierobežojušas EDSO misijas piekļuvi reģionam un no 2014. gada 1. februāra liegušas pieeju misijas vadītājam;

- L. tā kā Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2012. gada 19. oktobra spriedumā lietā *Catan* un citi pret Moldovu un Krieviju norādīts uz to, ka Krievijas Federācija pārkāpj Eiropas Cilvēktiesību konvencijas 1. protokola 2. pantu;
- M. tā kā Moldovas Republika ir guvusi ievērojamus panākumus, padziļinot attiecības ar ES, un asociācijas nolīgums ir iespēja visai valstij, tostarp tādiem reģioniem kā Piedņestra vai Gagauzija, vēl vairāk nostiprināt saites ar ES un apliecināt Eiropas vērtības un standartus, vienlaikus uzlabojot ekonomiskās izredzes;
- N. tā kā izglītība ir joma, kurai ir liels turpmākās sadarbības potenciāls, neskatoties uz šīs jomas delikātajiem jautājumiem,
 - 1. pauž dziļu nožēlu par cilvēktiesību pārkāpumiem Piedņestras reģionā, jo īpaši izglītības jomā;
 - 2. nosoda izglītības politikas jomas politizāciju, izglītības brīvību uzskata par vienu no pamattiesībām un aicina šīs tiesības ievērot un izbeigt visu veidu spiedienu, kas vērsts pret Piedņestras reģiona rumāņu valodas apmācības iestādēm;
 - 3. pauž nožēlu par to, ka iepriekš minētās problēmas nav atrisinātas, kā rezultātā samazinās skolās ar rumāņu valodas apmācību uzņemto skolēnu skaits; stingri nosoda to, ka no šīm skolām Piedņestras reģionā pieprasa augstāku maksu par komunālajiem pakalpojumiem nekā no citām izglītības iestādēm un ka neskaidrā situācija attiecībā uz telpām un īres līgumiem vairo gan skolu darbinieku, gan šo skolu skolēnu neziņu par savu nākotni;
 - 4. nosoda to, ka Piedņestras pašpasludinātās iestādes palielina administratīvo spiedienu, jo īpaši paceļot īres maksu, atceļot bezmaksas īres līgumus (tas ietekmē ģimnāzijas Korjovas un Rogi pilsētās), ierobežojot banku kontu izmantošanu un represējot skolotājus (*Lucian Blaga* skola, 2014. gada janvārī), minētajām represijām sasniedzot augstāko punktu 2014. gada 5. februārī, kad tika aizturēts skolas direktors, grāmatvedis un šoferis;
 - 5. mudina Piedņestras pašpasludinātās iestādes pilnībā ievērot pamattiesības uz izglītību dzimtajā valodā un par augstāko prioritāti uzskatīt bērnu un personāla drošību;
 - 6. aicina iestādes nodrošināt, lai bērni un vecāki tiktu aizsargāti pret negatīvām pašreizējās politiskās situācijas sekām un lai tiktu rasti risinājumi, ņemot vērā to bērnu un vecāku interese, kurus tā nepastarpināti skar;
 - 7. pieņem zināšanai vienošanos īstenot kopīgas pārbaudes vizītes rumāņu valodas apmācības skolās valodas skolās laikposmā 2013. gada 10.–20. marts;
 - 8. nosoda, ka Piedņestras pašpasludinātās iestādes atsakās konstruktīvi piedalīties 5+2 formāta sarunās, kā rezultātā kopš to atsākšanas gūtie panākumi ir niecīgi;
 - 9. uzsver, ka ES stingri atbalsta Moldovas teritoriālo integritāti, un prasa, lai ES iesaistītos vēl

vairāk nolūkā atrisināt šo konfliktu, kas pastāv tās kaimiņvalstī, tostarp prasot palielināt ES statusu sarunās un to padarīt par vienu no sarunu partneriem; pauž atbalstu dialogam kā vienīgajam līdzeklim, ar kura palīdzību var atrisināt šādas delikātas un svarīgas problēmas un nodrošināt ilgtermiņa risinājumu;

10. uzskata, ka Moldovas Republikas labklājību un stabilitāti tās starptautiski atzītajās robežās un visa reģiona labklājību un stabilitāti var sasniegt, Piedņestras konfliktu risinot tikai miermīlīgā ceļā;
11. aicina Eiropas Drošības un sadarbības organizāciju arī turpmāk veikt uzraudzību un sekmēt sarunas, un aizstāvēt Piedņestras rumāņu valodas apmācības skolu skolnieku tiesības uz izglītību; papildus tam aicina Piedņestras pašpasludinātās iestādes sadarboties ar Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas misiju Moldovā un ļaut tai darboties šo iestāžu pārvaldītajā teritorijā;
12. aicina augsto pārstāvi ārlietās un drošības politikas jautājumos 2014. gada februārī paredzētajā nākamajā 5+2 formāta sarunu kārtā apspriest tiesību uz izglītību jautājumu, vairāk uzmanības pievērst 5+2 formāta sarunām un veidot dialogu ar visām iesaistītajām pusēm visos līmeņos, tostarp rīkojot divpusējas augstākā līmeņa tikšanās, lai panāktu ātrāku vispārēju un miermīlīgu Piedņestras konflikta noregulējumu;
13. aicina Krievijas Federāciju pilnībā pildīt Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedumu, kurā bija noteikts, ka Krievija ir pārkāpusi tiesības uz izglītību attiecībā uz Piedņestras reģiona moldāvu skolām ar rumāņu valodas apmācību;
14. konstatē, ka Krievijas karaspēka klātbūtne rada klimatu, kurā tiek apdraudēta cilvēktiesību ievērošana un sekmēšana šajā reģionā; aicina Krievijas Federāciju nekavējoties izbeigt atbalstu Piedņestras pašpasludinātajām iestādēm un pildīt 1996. gadā Eiropas Padomē izdarīto apņemšanos, kas ir iekļauta Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas lēmumos (Istanbula, 1999. gads un Porto, 2002. gads) par Krievijas spēku un bruņojuma aizvākšanu no Moldovas teritorijas; papildus tam prasa, lai šo spēku vietā tiktu nosūtīti citi spēki, kuri uzturētu civilo mieru;
15. prasa, lai vietējās iestādes, tostarp Gagauzijas iestādes, izturētos atturīgi un pilnībā ievērotu Moldovas Republikas konstitūciju, tostarp minoritāšu tiesības; mudina īstenot dialogu ar Moldovas centrālajām iestādēm, lai novērstu vienpusēju lēmumu pieņemšanu;
16. aicina Padomi un dalībvalstis šīs vasaras laikā izstrādāt bezvīzu režīma ieviešanas ātru procedūru attiecībā uz Moldovu, jo tas labvēlīgi ietekmēs visus iedzīvotājus, tostarp izglītības jomā;
17. aicina Komisiju paātrināt tehnisko procedūru īstenošanu, ar kuru palīdzību paraksta un pagaidu režīmā piemēro asociācijas nolīgumu, tostarp Nolīgumu par padziļinātu un visaptverošu brīvās tirdzniecības zonu;
18. uzskata, ka sociālie panākumi, uzlabojumi cilvēktiesību jomā un ekonomikas modernizācija Piedņestras reģionā būtu lielāki, ja Piedņestras pašpasludinātās iestādes īstenotu asociācijas nolīguma normas, tostarp Nolīgumu par padziļinātu un visaptverošu brīvās tirdzniecības zonu;
19. aicina Komisiju izmantot instrumentus, piemēram, Eiropas Demokrātijas un cilvēktiesību,

lai atbalstītu Piedņestras iedzīvotājus tiešā veidā, izstrādājot pilsoniskās sabiedrības, informācijas pieejamības, izglītības un brīvo plašsaziņas līdzekļu atbalsta programmas, jo Piedņestras iestādes šajās jomās ir noteikušas aizliegumus;

20. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Padomei, Komisijai, Komisijas priekšsēdētāja vietniecei / Augstajai pārstāvei ārlietās un drošības politikas jautājumos, Moldovas Republikas valdībai un parlamentam, Ukrainas valdībai, Krievijas Federācijas valdībai, ASV valdībai, Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas ģenerālsekretāram un Eiropas Padomes ģenerālsekretāram.